

Program 2023–2027

By og bygdelista

Innhold

Innledning.....	3
BBLs verdier:.....	3
BBL har levert	3
Hamar i dag	4
Det er Hamar valget gjelder!	4
Strandsonen er den nye indrefiletten	5
Nye tomteområder i hele kommunen	5
Hamar er både by og bygd	6
Det mangfoldige Hamar	6
Hamars mål er BBLs mål	6
Helse og omsorg	7
Psykisk helse	8
Sykehus hører hjemme i en by.....	8
Oppvekst og utdanning	8
Frivillighet, kultur og idrett	9
Kulturbyen Hamar	9
Idrett og folkehelse.....	9
Bolig- og næringsutvikling	10
Utvikling av Hamar	11
Klima og miljø.....	11
Hamar er et knutepunkt for hele regionen	12
En kommune for alle	12
Hamars nasjonale posisjon og betydning.....	13
Dette vil vi gjøre:	13

Innledning

Verdenssituasjonen er mer uforutsigbar og truende enn på lenge, og sjelden har vi opplevd raskere endringer enn nå. Å se inn i krystallkula og forutsi hvordan Norge eller Hamar vil se ut i de neste fire årene, er umulig. Vi vet at teknologiske, økonomiske og politiske forutsetninger kan være helt annerledes enn i dag. Nord-Europas største data-senter er nå under oppbygging på Heggvin. Hvem ville trodd det for fire år siden? Da var det heller ingen som tenkte at Hamar skulle bli en UNESCO-by. Langt mindre at vi skulle bli rammet av en pandemi.

Å utvikle Hamar handler om å forberede seg på de utfordringer vi vet kommer og å utnytte de mulighetene som kommer. Det krever handlekraft og klare mål for hva slags samfunn vi ønsker å være.

BBL skal arbeide for fellesskapsløsninger og utjevning av sosiale forskjeller i Hamar-samfunnet. Hamar skal være en inviterende, inkluderende og inspirerende kommune, både for innbyggere, besøkende og næringsdrivende. Dette er verdiene som ligger i bunnen av politikken vår. Og de gjelder uavhengig av krigen i Ukraina, økningen i antallet eldre eller miljøutfordringene i verden.

De viktigste oppgavene til en kommune er daglig drift av tjenester til innbyggerne våre innen eksempelvis renovasjon, omsorg og utdanning. Kapasiteten på driftsoppgavene må skaleres opp eller ned etter behov, og dette er det unødvendig å beskrive i et valgprogram. Kommunens lovpålagte oppgaver må løses. Punktum.

BBLs verdier:

Mangfold

Hamar skal være en kommune for alle, hvor folk føler seg invitert, inkludert og inspirert.

Frivillighet

Frivilligheten skaper fellesskap og er limet i Hamar-samfunnet.

Åpenhet

Politikk er avhengig av tillit, og åpenhet er en forutsetning for at denne tilliten skal være tilstede.

Medvirkning

Gode beslutninger er avhengig av at folk kommer til orde og blir lyttet til.

Ildsjeler

Et samfunn er helt avhengig av ildsjelene. Mange finner du på BBL s liste.

Handlekraft

Alle kan love gull og grønne skoger i et valgprogram, men det er praksis og resultater som gjør en forskjell. BBL har stått i spissen for å gjøre Hamar til en annerledes og mer attraktiv kommune. Det skal vi fortsette med.

BBL har levert

– og vi skal fortsette å holde det vi lover!

Ved siste valg lovet BBL å prioritere strandsonen for byutvikling. Resultatet er Mjøsfronten, en perle det ikke finnes maken til mellom Oslo og Trondheim. Og det stopper ikke her. En ny bydel med 1.500 boliger og 4.000 arbeidsplasser vil vokse fram på Espern og det gamle jernbaneområdet, grunnet avtalen som ble gjort med Bane Nor fordi dobbeltsporet ikke bygges lenger enn til Hamar.

BBL sitt mål for de neste 4 årene er å forsterke Hamars posisjon som den mest attraktive og viktigste byen i og for Innlandet!

Det er menneskene som skaper Hamar. Mer enn 32.000 personer med ulike behov, interesser og bakgrunn. Og vi har én ting til felles: vi trives i Hamar. Det er derfor vi bor

her, det er derfor vi har meninger om utviklingen i kommunen og det er derfor vi ønsker at det skal bli enda litt bedre å bo her i morgen enn i dag. Det gjelder også oss som stiller til valg for BBL. Vi bor i Hamar, og har klare meninger om hvordan Hamar skal utvikles videre.

BBL vil at Hamar skal være en kommune der alle innbyggere skal kunne utnytte mulighetene og interessene sine, og bidra til samfunnet rundt seg.

Når det er valgkamp sitter valgløftene løst. BBL ønsker ikke å være med i kampen om å love mest, vi vil gjennomføre mest! Vi har hatt politisk styring med Hamar i mer enn 20 år. Resultatene taler for seg selv, men de har ikke kommet av seg selv.

Hamar i dag

- Hamar er blant de mest veldrevne kommunene i Norge (Nr 11 av 365 kommuner på Kommunal Rapports barometer 2021).
- Hamar er den 34. beste næringskommunen i Norge, best i Innlandet (NHOs barometer).
- Hamar er blant de ti kommunene med best framtidsutsikter (WSP 2022)
- Vi har aldri vært mer fornøyde med å bo i Hamar (Innbyggerundersøkelsen 2018)
- Hamar har aldri hatt bedre omdømme (Omdømmeundersøkelsen 2022)
- Hamar er landets nest beste skolekommune (Kommunebarometeret 2022)
- Hamar er blant landets 10 beste idrettskommuner
- Hamar er blant landets 10 beste kulturkommuner
- Hamar er Innlandets største handelsby
- Hamar har fått flest nye innbyggere siden 2015 av kommunene i Innlandet
- Hamar har fått flest nye arbeidsplasser siden 2015 av kommunene i Innlandet

Det er Hamar valget gjelder!

Dette programmet er kartet og danner grunnlaget for vegvalgene BBL prioriterer i de neste fire åra. BBL er unik i norsk lokalpolitikk. Siden etableringen i 1991 har vi drevet politikk til beste for Hamar, og for å utvikle Hamar-samfunnet og regionen rundt. BBL kan ikke tilby en rikspolitisk karriere, men en meningsfylt lokalpolitisk dugnad. Siden vi er et lokalt parti, har vi ingen bindinger til nasjonale moderpartier å forholde oss til.

BBL samler ildsjeler som brenner for Hamar. Vi ønsker å samle flest mulig bak løsninger som tjener Hamar-samfunnet. Det er ikke valgløfter som bringer Hamar framover, men handlingsvilje og evne. Den evnen og viljen har BBL bevist at vi har.

Vi setter innbyggerne først, og hører på deg! Hamar-folk er opptatt av byen, de er engasjert i kulturliv, idrett og annen frivillighet. På BBLs liste finner du mange av ildsjelene fra disse arenaene. BBL gir frivilligheten en stemme i lokalpolitikken og er garantist for at kommunen skal oppleves som en med-spiller. Alle må oppleve at de er viktige for kommunens utvikling.

Åpenhet, medvirkning og innsyn har vært den viktigste politiske handlingsregelen for BBL. Folkemøter, temamøter, «nabokaffe», gateprat; måten Hamar inviterer sine innbyggere til debatt og innspill er varierte, og kommunen brukes som et eksempel på god brukermedvirkning av blant annet KS. Kommunens egen innbyggerundersøkelse viser at folk opplever mer innsyn, mer åpenhet og at kommunen er mer lyttende enn tidligere.

Hamars innbyggere skal oppleve at det er enkelt å påvirke politiske avgjørelser!

Hamar har alle muligheter - de må utnyttes «Så fint det har blitt på Hamar», sier folk. Ja, Hamar har blitt en annen by. Men det har

skjedd gjennom bevisst og langsiktig byutvikling. Resultatet er en by som er mer stolt, spennende og innholdsrik med kulturhus, torg, Koigen, nye skoler, Ankerskogen osv. Dette har også medført befolkningsvekst og flere arbeidsplasser.

Hamar er blant de ti beste kommunene i landet på viktige områder. Kommunen vår skal være en av landets mest attraktive å bo i, først og fremst ved å være den beste kommunen for barn og unge.

Hamar må utnytte mulighetene med dobbeltspor, jernbane og de store investeringene i sentrum. Vi skal ikke vente på utviklingen, vi må skape den.

Hamar skal ha høye ambisjoner, være offensiv og vise handlekraft. Kommunen skal foredles og utvikles videre. Vi vil fortsette å forsterke kvalitetene i bysentrum og sette Hamar på kartet nasjonalt. Hamars kvaliteter må ikke forbli en godt bevart hemmelighet for resten av landet!

Strandsonen er den nye indrefiletten

Den viktigste naturgitte kvaliteten Hamar har er Mjøsa. Lenge var statens planer å bygge dobbeltspor til Lillehammer. Det ville gitt mulighet for å legge jernbanen ut av strandsonen i østlig trasé.

Nå har Stortinget vedtatt at det er stopp på Hamar i overskuelig framtid, og at dagens spor nord for stasjonen vil ligge der det ligger. Også det gir en unik mulighet til å lage en ny bydel fra jernbanestasjonen til Stangebrua. Arbeidet med denne bydelen er påbegynt, og kombinert med under én times reisetid til Oslo vil dette øke attraktiviteten ytterligere. Espern og jernbaneområdet vil gi en helt annen tilknytning til Mjøsa og framstå som et svært attraktivt område i byen.

Nye tomteområder i hele kommunen

I mange år har mangelen på tomter vært det som har begrenset befolkningsutviklingen i Hamar. Gjennom de siste fire årene er det vedtatt regulering- og utviklingsplaner for områder i alle skolekretser i kommunen. Det betyr at vi kan få en balansert utvikling i hele kommunen og kan tilby både næringsstomter og boligstomter til barnefamilier. Hamar kommune vil utvikle eksisterende tettsteder for å sikre grunnlag for butikk og annen nærservice. Der det er bygd offentlig infrastruktur og det går offentlig transport er det nå enklere å få byggetillatelse for enkeltboliger.

Hamar kommune skal være forutsigbar, og opptatt av utvikling og forbedring BBL mener gode kommunale tjenester er det som best sikrer velferd og tjenester til innbyggerne, ikke privatisering. Den beste måten å sikre disse tjenestene på er en kommune som tilpasser seg endringene i samfunnet, ser kritisk på egen ressursbruk og evner å prioritere pengene der det er viktigst.

Forutsetningen for utviklingen av gode tjenester og riktig politisk prioritering er langsiktig styring. Etter pandemien og økte kostnader for blant annet energi, har de fleste kommunene i landet trangere økonomiske kår. Det stiller enda strengere krav til prioritering enn tidligere. BBL mener at framtiden bygges med tydelige politiske mål, dyktige ledere som har fullmakter til å nå målene og ansatte som har kunnskap, tillit og handlingsrom. De ansatte er den viktigste ressursen kommunen har for å nå sine mål.

Det skal være lett for innbyggere å samhandle med kommunen. Et av stikkordene her er digitalisering. BBL vil at Hamar kommune skal tar i bruk nye, brukervennlige og hensiktsmessige dataløsninger. Det vil forbedre informasjon fra kommunen til innbyggerne. Det vil gi innbyggernes økt mulighet til å

påvirke kommunens valg og prioriteringer, og det vil gi innbyggerne større mulighet for selvhjelp. Men vi vil også legge til rette for at innbyggere som ikke kommuniserer digitalt, gis god anledning til kontakt og medvirkning med kommunen.

Hamar er både by og bygd

Mangfoldet er Hamars viktigste fortrinn. Hamar er både by og bygd, og Vangsbygda løfter kvalitetene ved byen. Hamar er by og land, villa og blokk, asfalt og landbruk, bading i Mjøsa og skitur i Vangsåsen.

For å bevare mangfoldet må kommunen også satse utenfor bysentrum, og legge til rette for at alle deler av kommunen kan utvikle seg. Innbyggere og frivillighet må likebehandles uavhengig av postadresse.

Vangsbygda har arealene og kan gi bolig-mangfoldet og næringsområdene byen mangler. BBL har vært og vil fortsatt være en pådriver for å utvikle boligtilbudet i Vang. De viktigste tiltakene for å ivareta spredt bosetting er å bygge ut offentlig vann- og avløp, fiber og trygge trafikkforhold.

I de etablerte tettstedene er det viktigste å sørge for at de blir store nok til å sikre skole, barnehage, butikk og kultur- og idrettstilbud. Dette gjelder både Ridabu/Hjellum, Vik/Lunden og Ingeberg. Vi vil bygge ut næringsområdene i Trehørningen og ved Heggvin. Vangsåsen er sammen med Mjøsa og Furberget/Frøberget det viktigste rekreasjonsområdene for befolkningen, og skal gi muligheter for å oppleve både uberørt natur og tilrettelagte fritidstilbud.

Det mangfoldige Hamar

Det er ikke bare kulturlandskapet som er mangfoldig i Hamar, også kulturelt har Hamar blitt mer spennende, variert og

opplevelsesrik. Den største delen av befolkningsveksten til Hamar har skjedd gjennom tilflytting fra utlandet, fra mange ulike land og verdensdeler. Dette beriker Hamar og regionen rundt.

BBL vil lede an i arbeidet for å få et reelt likestilt Hamar, hvor kjønn, religion, funksjonsevne og etnisk bakgrunn ikke skal være avgjørende. Vi vil sørge for at kommunen arbeider aktivt for inkludering og mangfold. Arbeid og språk er den viktigste forutsetningen for å bli integrert i et samfunn. BBL vil stille krav om oppmøte til språkopplæring og aktiviteter.

Hamars mål er BBLs mål

BBL har hatt ordføreren i Hamar i 20 av de siste 24 årene. Vi har ledet kommunen politisk, og vi er også politisk ansvarlig for resultatene.

Kommuneplanen i Hamar ble vedtatt i 2018, og har som visjon at Hamar skal være Innlandets urbane hjerte. Kommuneplanen har fem hovedmål for hvor vi skal være i 2030:

- Den viktigste byen i og for Innlandet.
- En kunnskapsby med landsledende utdanningstilbud, rikt næringsliv og stor innovasjonskraft.
- En kommune hvor det er lett å leve miljøvennlig.
- Blant landets beste kommuner for barn og ungdom.
- En trygg og inkluderende kommune for alle.

BBL har hatt et hovedansvar for å utvikle den nye kommuneplanen. Vi arbeider for å realisere målene i den, og de bygger opp under visjonen om at Hamar er Innlandets urbane hjerte. Samtidig er Hamar også en del av StorOslo-regionen, og mer integrert med hovedstaden enn noen av de andre mjøsbyene. Vi må derfor forsterke og

utvikle samarbeidet med kommunene rundt Gardermoen og Oslo.

Helse og omsorg

Bolig- og levekår

Hamars attraktivitet merkes på raskt stigende boligpriser. Det er bra for de som allerede har bolig, men negativt for de som står utenfor boligmarkedet og har dårligere økonomi.

Den viktigste faktoren for å holde prisstigningen lav, er at det bygges mer. For at flere skal flytte til Hamar, må det bygges flere boliger. Noen er avhengig av kommunens velferdstilbud for å kunne bo, enten i kommunale boliger eller ved å motta bo- og etableringsstøtte. Utviklingen i boligmarkedet kan produsere flere fattige og dermed større sosiale forskjeller. Særlig kan dette ramme barnefamilier og innvandrere.

BBL vil arbeide for at alle grupper får bo godt i Hamar, både de som har behov for støtte og bistand og de som klarer å etablere seg på egenhånd. BBL ønsker en større grad av boligmangfold, hvor hjelp til finansiering og tilstrekkelig antall kommunale boliger er en selvfølgelig del av kommunens totale boligmasse. For å lykkes med dette må kommunen arbeide i tett og forpliktende samarbeid med boligutviklerne i området.

Omsorg

Hovedmålsettingen med kommunens helse- og omsorgstilbud er å hjelpe folk slik at de kan bo hjemme lengst mulig. Vi må arbeide mer for en bedret folkehelse med universelle tiltak som treffer mange og øker innbyggernes helsekompetanse. Slik kan alle bli bedre på å ivareta egen helse og selv gjøre grep. Mennesker med behov for pleie og omsorg skal kunne bo hjemme så lenge de ønsker det og har størst utbytte av det. Dette vil BBL arbeide for ved å ha en god 'meny' av ulike tiltak, så som økt bemanning i hjemmebasert omsorg, fleksible omsorgs og

sykehjemsplasser, økt bruk av frivillige samt økt bruk av velferdsteknologi.

Om ti år får vi langt flere eldre, og relativt færre yrkesaktive i Norge. BBL vil legge til rette for en friskest mulig befolkning og se alle våre innbyggere som en ressurs. Kommunen må støtte prosjekter som bofelleskap, eldreboliger og andre løsninger som innbyggere ønsker å gå sammen om. Samarbeid med frivilligheten gir mange muligheter, men det faglige ansvaret må ligge i kommunen.

Kommunen må starte planleggingen av et helsehus, fortsette utbyggingen av omsorgsboliger og stimulere til bofelleskap for eldre.

Vi vil også at kommunen skal legge til grunn en heltidskultur for sine ansatte, slik at vi får færrest mulig ufrivillige deltidsstillinger innen helse og omsorg. Vi må se på løsninger som gjør at eldre arbeidstakere kan stå lenger i arbeidslivet. Det å rekruttere og beholde kvalifisert helsepersonell er vårt tids store utfordring og Hamar kommune må framstå som en attraktiv arbeidsgiver for at vi skal lykkes. Vi må både organisere oss godt og ta i bruk ny teknologi.

Hva et helsehus skal være i Hamar, må utredes nærmere. Mest aktuelt vil det være å samle allerede eksisterende kommunale helsetjenester som legevakt, barnevernsvakt, evtnt noen fastleger, helsestasjon og andre akutte tjenester mv her. Ved å etablere et helsehus sammen med private helseaktører som allerede er etablert i kommunen kan dette bli et sentralt faglig kraftsenter, som vil kunne bistå stordelen av kommunens pasienter som ikke trenger innleggelse på sykehus.

Dessuten bør helsehuset ha både ha akutte døgnplasser samt en intermedieæravdeling/spesialavdeling for mottak av ferdigbehandlede pasienter fra sykehus – som antagelig bør være interkommunal – for at det skal bli en god og funksjonell avdeling.

Psykisk helse

Stadig flere unge mennesker blir uføre på grunn av psykiske lidelser og opplevelse av utenforskap og ensomhet. Dette er en av de største samfunnsutfordringene, også i Hamar.

BBL erkjenner at god psykisk helse ikke skapes i helsevesenet, men i familien, på skole og i barnehagen, blant venner, på arbeidsplassen og gjennom kultur- og idrettsopplevelser. Derfor er forebygging av psykiske lidelser, spesielt blant barn og unge, en av de viktigste oppgavene vi har.

Vi tar vår tids raskest voksende folkehelseproblem på alvor. BBL skal bidra til at innbyggerne i Hamar får det de trenger for å leve gode, fullverdige liv. Gode sosiale fellesskap er en forebyggingsarena som alle innbyggere må søkes inkludert i.

Sykehus hører hjemme i en by

Helse Sør-Øst har foreløpig vedtatt å bygge et nytt Mjøspsykehus ved Mjøsbrua. I tillegg beholdes et elektivt sykehus på Elverum og et stort akuttpsykehus på Lillehammer. Det blir dermed liggende to akuttpsykehus i nordenden av Mjøsa med 27 kilometers avstand i et område som er like stort som Danmark. I praksis flyttes Hamar og Sanderud sykehus til Mjøsbrua. BBL mener det er svært uheldig at det desidert største befolkningsområdet og det desidert største trafikknutepunktet i Innlandet blir uten sykehus.

Sykehus må ligge nærmest der pasientene bor, og der helsepersonell ønsker å bo og jobbe. Helse Sør-Østs egen ansatteundersøkelse viser tydelig at avstand til arbeidsted er den viktigste faktoren for de ansatte. Rekruttering både er og vil i framtida være den mest kritiske faktoren når det gjelder etablering og drift av sykehus. Et sykehus er dessuten avhengig av en rekke

tilleggstjenester utenfor sykehuset for å kunne fungere.

BBL mener sykehus er en byfunksjon. Det er fornuftig å gjøre noe med strukturen i Innlandet, men hvis planene om etablering ved Mjøsbrua settes ut i livet, er risikoen svært stor for at det ikke blir noe sykehus, bare et hus. Det er dessuten skadelig både for samfunnsutviklingen, miljøet og klimaet hvis viktige samfunnsinstitusjoner, som sykehus, etableres utenfor byer av en viss størrelse.

Oppvekst og utdanning

BBLs mål er at Hamar skal være blant Norges ti beste oppvekstkommuner. Hamar skal være utfordrende, innholdsrik og inkluderende slik at ungdommer blir boende her eller flytter tilbake hit etter endt utdanning.

Hamar skal beholde sin posisjon som en av de beste skolekommuner i landet. Hamarskolen er og skal være preget av gode resultater, et trygt skolemiljø og gode skolebygg.

Hamarskolen skal drive kunnskapsbasert og bidra til økt læring. BBL skal ta fatt for å nå målene som er satt i skoleplanen som ble vedtatt i 2022; med å bygge nye skolebygg og å oppruste eksisterende skoler. Skoleelever og lærere i hele kommunen skal ha fleksible og gode arealer for læring og arbeid.

Vi er også blant de ti beste idretts- og kulturkommunen med et bredt tilbud til barn og unge. Dette er viktig også for å rekruttere nye innbyggere. Den plassen skal vi ikke gi slipp på. Det organiserte barne- og ungdomstilbudet i Hamar er særdeles bra.

Tilbudet for uorganiserte og uformell aktivitet både innen kultur, idrett og fritid må bedres. Det viktigste enkelttiltaket det jobbes med i så måte etableringen av «Hamar pluss»

i det gamle jernbaneverkstedet, som vil bli et helt unikt tilbud.

Mange unge mennesker sliter med sin psykiske helse. Derfor ser vi behovet for å styrke skolehelsetilbudet. Vi vil styrke samarbeidet mellom tjenestene til barn og unge. Det er likevel de foresatte som er de viktigste rollemodellene i barn og unges liv, og mange opplever grensesetting som krevende. BBL ønsker å se på hvordan vi kan bidra med å tilrettelegge for etablering av foreldrenettverk fra barnehage til ungdomsskolealder. Trygge voksne skaper trygge barn, og barndommen varer som kjent hele livet.

Ungdom som vokser opp utenfor sentrum er opptatt av å få et bedre kollektivtilbud slik at de enklere kan forflytte seg. Kollektivtransport er ikke en kommunal tjeneste, men BBL ønsker å se på hvordan vi kan gå i dialog med Fylkeskommunen og nærliggende kommuner for å tenke nytt rundt en mer fleksibel kollektivordning innrettet mot unge bosatt utenfor by- og kommunesentra.

Hamar er studiested for Høgskolen i Innlandet. Det er viktig å gjøre samarbeidet mellom Høgskolen og kommunen enda bedre. I kommende periode vil Høgskolen i Innlandet antakelig få universitetsstatus. Det må fylles med innhold, og da er utvikling av Hamar campus helt nødvendig. Det vil styrke Hamar som sted for forskning, utdanning og næringsutvikling.

Frivillighet, kultur og idrett

Frivillighet skaper ringvirkninger. Frivilligheten er den viktigste bidragsyter til en meningsfylt fritid for folk, og idretten er den største fritidsaktiviteten.

BBL skal være en pådriver for at gode lokalmiljøer i Hamar består og styrkes. Vi er avhengige av frivilligheten i nærmiljøene for

å bidra til gode oppvekstvilkår og et sterkt lokaldemokrati.

BBL vil at kommunen og frivillig sektor i fellesskap skal utforske muligheter for samarbeid på flere arenaer. Å delta i frivillig arbeid er meningsfullt for den enkelte, og frivilligheten fungerer som et «samfunnslim» som binder ulike aktiviteter og tjenester sammen. Home start er et eksempel på vellykket samarbeid mellom kommunen og de som jobber frivillig. Dette kan tenkes utvidet til flere samfunnsområder.

Kulturbyen Hamar

BBL er hoveddrivkraft for å bygge Hamar som kulturby. I 2024 skal vi feire kulturhusets ti-årsjubileum, samtidig som det er 175 år siden Hamar igjen ble grunnlagt som by. For kulturlivet og for aktivitetstilbudet i byen var åpningen av Hamar kulturhus et tidsskille. Kulturhuset er en smeltedigel hvor alle kan møtes og lære av hverandre: fra skoleelever til profesjonelle kunstnere av verdensformat.

Samtidig utvides kulturtilbudet også andre steder i byen. Hamar teater syder av liv, festivalene utfolder seg på en rekke steder i byen og det er stadig flere konserter med internasjonalt anerkjente artister. Hamar og Hedmarkens kulturhistorie har stor betydning for vår felles identitet, og Hamar huser også museer av nasjonal og internasjonal interesse. Alt dette gjør Hamar til en av landets beste kulturkommuner, noe som er viktig både for å trekke tilreisende og tilflyttere.

Idrett og folkehelse

Hamar er en kommune med stolte idrettsstradisjoner og mange aktive lag og utøvere. Idrett er glede og god folkehelse. Hamar har mange muligheter for den som ønsker å være aktiv med flere haller, lysløyper, skianlegg og

tilgang til fri natur. BBL vil legge tilrette for at flere skal bruke disse mulighetene.

Idretten samler mange, men kommunens støtte til lagene som har egne anlegg er mye lavere enn til dem som driver på kommunale. Dette må utjevnes og innsyn i lagenes økonomi må være transparent.

Hamars omgivelser innbyr til lek, idrett og fritid som krev er minimum av tilrettelegging. Vi vil bidra til at enkle nærmiljøanlegg, turstier og skiløyper opprettholdes slik at den fysiske aktiviteten blant befolkningen kan økes betraktelig med svært lave investeringer.

Toppidrett gir underholdning og gode fellesskapsopplevelser for innbyggerne i regionen. Det er viktig at toppidretten fremstår som en positiv merkevare. Toppidrettslagene driver nå profesjonelt både økonomisk og sportslig etter å ha vært igjennom en imponerende snuoperasjon noen år tilbake. Det betyr at både kommunen og idretten nå må fokusere på å trekke flere med og bli enda viktigere for folkehelsen. Vi ønsker at haller, skoler og anlegg også kan benyttes til uorganisert idrett og aktivitet.

Ankerskogen og Vikingskipet er eksempler på store og viktige anlegg som er krevende å drifte, men som betyr mye for folkehelse og for å tiltrekke store idrettssarrangementer. De er også attraksjoner for Hamar. Vi må se på alternativ bruk av disse arenaene for å øke inntjeningen for at vi skal kunne opprettholde og utvikle dem til glede for felleskapet.

Bolig- og næringsutvikling

Boligutvikling

Befolkningsvekst en viktigste drivkraften for næringsutvikling og den viktigste måten å øke kommunens inntekter på. Motorveg og dobbeltspor som vi lenge har jobbet for er her, og med det kommer økt tilflytting.

Hamar må være bevisst på hvilke kvaliteter som etterspørres i boligmarkedet.

BBL ønsker en variert boligutvikling med alle boformer, med fortetting i sentrum som et aktivt virkemiddel for å utvikle Hamar som by, og samtidig beholde Hamars småbyaktige kvaliteter som er attraktivt for tilflyttere. Vi vil forsterke eksisterende tettsteder utenom sentrum slik at de gir grunnlag for butikk, barnehage og andre servicetilbud. Vi vil ikke bygge boliger på dyrket mark, og vil derfor jobbe for å øke boligbyggingen i Vang der man unngår slik nedbygging. Der dyrket mark likevel må tas i bruk til byggeformål skal det erstattes med nydyrking av områder som er en halv gang større.

Hamar kommune må spille på lag med næringslivet

Hamar er den viktigste pådriveren for utviklingen i hele Hamar-regionen. Forskning viser at Hamars utvikling gagnar både nabokommunene og Innlandet. Daglig pendler mange tusen inn til Hamar for å arbeide, og kommunen har et svært allsidig arbeidsmarked. Økningen av arbeidsplasser i Hamar skaper innbyggervest i nabokommunene. Dette vil fortsette fordi framtidens arbeidsplassutvikling først og fremst vil skje i byer og være basert på høyt utdannet arbeidskraft.

Hamar kommune bidrar inn til de viktigste næringsklyngene: Biotekmiljøet i Heidner, spillmiljøet i Hamar Game Collective og VR-klyngen. På disse områdene er Hamar helt i internasjonal front. Også innenfor pedagogikk er miljøet på Hamar en nasjonal og internasjonal premissgiver. Landbruket er en viktig næring i Hamar, og byen er vertskommune for Høgskolens avdeling på Blæstad som er viktig både for det grønne skiftet og norsk landbruk.

Kommunen må samhandle bedre med næringsaktørene i byen. Særlig gjelder dette plansaker, hvor kommunen må være mer forutsigbar, raskere i handling og aktivt

understøtte prosjekter. Her har det vært bedring, og det er mye å gå på fremdeles. Etableringen av Park og et felles næringsarbeid med Stange og Løten har gitt gode resultater, og er med på å løfte utviklingen i Hamar-regionen som helhet. Der er etableringen av datasenteret på Heggvin og Science Park det fremste eksemplet på mulighetene vi nå har for å kople næringsliv, utdanning og offentlig virksomhet. Science Park, vil være en unik motor for nærings- og kompetanseutvikling også i nasjonal målestokk.

Utvikling av Hamar

Sentrum

Sentrum er hjertet i en by, og en viktig del av Hamarsingenes identitet. Fungerer ikke sentrum, fungerer ikke resten av byen heller. Sentrum er stedet hvor mange møtes og hvor de fleste arbeidsplasser befinner seg.

Det har aldri bodd flere i Hamar sentrum enn det gjør nå. Det har heller aldri vært et større tilbud på kveldstid enn i dag. Handelen i Hamar sentrum har hatt utfordringer. Nå er handelen på vei opp i sentrum og flere butikker på vei inn. Bysentrum må imidlertid også fylles med nye funksjoner, slik som Bylab er et eksempel på i tillegg til lettere faghandel, forretninger med særpreg og restaurant/kafeteriaer. For å fylle sentrum med mer liv hele døgnet, er det viktig å bygge flere boliger, helst flere boliger som er attraktive for yngre mennesker.

En by har fire hovedfunksjoner: Administrasjon, handel, bosted og opplevelsesarena. Hamar er administrasjonsbyen i Innlandet. Med CC Stadions åpning er byen igjen handelsbyen i Innlandet. Byen fortettes, og kultur og restauranttilbudet blir stadig bedre.

BBL mener at kommunens viktigste rolle i sentrum er å være planlegger, tilrettelegger og «vaktmester». Vi må også sørge for attraktive fellesfunksjoner som parker og

kulturtilbud. Hamar kommune bør ta en mer aktiv rolle som eier av tomter og utbyggingsprosjekter, og fortsette å utvikle samarbeidet med gårdeierne. Samtidig må kommunen sørge for å ta vare på Hamars historiske og bygningsmessige kvaliteter.

Tettsteder

Vi vil forsterke eksisterende tettsteder utenom sentrum slik at de gir grunnlag for butikk, barnehage og andre servicetilbud. Det er byggeklare tomter blant annet på Ingeberg, Ridabu og Øvre Vang, og vi må gå sammen med utbyggere og nærmiljøet for å utvikle gode bområder. Hvordan kan vi tilrettelegge for ungdom, få kollektivtransporten til å fungere og sørge for at hverdagslivet på mange områder kan utføres i nærheten av der en bor? Dersom vi klarer å jobbe systematisk med bområdene våre og gjennom det generer minst mulig kjøring til jobb, arbeid, fritidsaktiviteter, rekreasjon, handling osv, vil vi også leve mer miljøvennlig og redusere hverdagsstress. Stedsutvikling i småskala og markedsføring er nøkkelford for gode, bærekraftige og dermed levedyktige boområder vi kan trives i hele livet.

Klima og miljø

Det grønne Hamar

Verden står overfor store utfordringer med global oppvarming/klimaendringer og med reduksjon i naturmangfoldet. Det er heller ikke tvil om at det er sammenheng mellom disse store og globale utfordringene. Det er åpenbart at klimautslippene må drastisk ned. Av hensyn til dagens barn og kommende generasjoner, må vi alle forsøke å bidra. Selv om Hamar er en liten del i verden, skal Hamar ta sin del av jobben og bidra til utslippsreduksjoner. Det er jo slik at summen av klimatiltak lokalt, avgjør klima globalt.

Hamar var den andre kommunen i Norge med klimabudsjett, og skal jobbe systematisk for å redusere CO2-utslippene med

40% innen 2040. For å lykkes, mener BBL at Hamar kommune må gjennomføre et stort antall tiltak og bruke en rekke forskjellige virkemidler:

All arealplanlegging i Hamar kommune skal ivareta hensynet til klima og miljø. Hamar står overfor store utbyggingsprosjekter i strandsonen, Espern m.m. Planleggingsarbeidet skal preges av fokus på klima og miljø, og det skal stilles strenge utslippskrav/miljøkrav til dem som skal stå for utbyggingen.

Hamar kommune skal bruke sin posisjon som kjøper av varer og tjenester. Hamar kommune kjøper varer og tjenester for stort antall millioner kroner hvert år. Ved innkjøp, anbudskonkurranser etc, skal miljøkrav stå sentralt ved valg av vare/tjenesteyter.

Hamar må utnytte at kommunen har et tett befolket sentrumsområde - “fem minutters-byen”. Hamar skal være en foregangskommune for miljøvennlige transportløsninger, boformer og energibruk. BBL vil arbeide for at folk skal bruke kollektivtrafikk, bildelingsordninger, sykkel og gange. Satsingen på Hamar som sykkelby, skal økes, blant annet ved å samarbeide med Statens vegvesen om gode, miljøvennlige løsninger.

BBL vil arbeide for redusert energiforbruk til oppvarming, miljøvennlige innkjøp og solceller. Hamar skal være “smart by”, som er villig å bruke ny teknologi som gir mer effektiv ressursutnyttelse, bedre tjenester og reduserte kostnader.

Hamar skal ta vare på sin fantastiske matjord og skog. Jordene rundt Hamar er blant den beste matjorda i landet og må tas vare på, både av hensyn til landskapet, matproduksjonen og naturmangfoldet. Skogen må forvaltes slik at hensynet til næringsaktivitet, klima og naturmangfold, ivaretas.

BBL vil jobbe for at de grønne lungene i

sentrum skal bevares, og vil jobbe for god vannkvalitet i Mjøsa.

Hamar er et knutepunkt for hele regionen

Hamar er regionhovedstaden for Innlandet og sentrum i Hamar-regionen. Innenfor en radius på 15 kilometer fra Hamar jernbanestasjon bor over 60.000 innbyggere i fire kommuner, og her øker befolkningen like mye som i resten av fylket tilsammen! Denne befolkningskonsentrasjonen er den viktigste motoren i Innlandet, og de eksisterende kommunegrensene bremser utviklingen, skaper uproduktiv konkurranse mellom kommunene og må derfor endres.

BBL vil arbeide tverrpolitisk for å endre kommunegrensene. Blir kommunestrukturen uendret, vil vi tape mot de nye, store kommunene i Østfold, Vestfold og Akershus. En regionkommune vil gi mye større slagkraft politisk og et bedre tilbud til innbyggere og næringsliv. Regionen må prioritere arbeidet mot Oslo, det er der vekstimpulsene kommer fra. Samtidig må vi arbeide for å styrke samarbeidet øst-vest i Mjøsområdet.

En kommune for alle

BBL mener gode kommunale tjenester er det som best sikrer velferd til innbyggerne, ikke privatisering. Disse tjenestene skal alle innbyggerne ha lik tilgang til.

Den beste måten å sikre et godt offentlig tilbud på er en kommune som tilpasser seg samfunnsendringene, ser kritisk på egen ressursbruk og evner å prioritere pengene der det er viktigst. En kommune som ikke utvikler og forbedrer seg, eller driver ineffektivt, mister innbyggernes tillit og undergraver sin egen berettigelse.

Nøkkelen til gode tjenester er flinke og

motiverte medarbeidere som får tillit og ansvar er nøkkelen til et godt offentlig tjenestetilbud. Et stort antall ufrivillige deltidsstillinger bidrar ikke til å gi en bedre kvalitet på kommunens tjenester. Vi vil bryte med deltidskulturen i Hamar, sørge for at medarbeiderne får mulighet til nødvendig kompetanseutvikling og bruke datateknologien slik at de ansatte kan bruke mest mulig tid på det viktigste; møtet med innbyggere og brukere.

Hamars nasjonale posisjon og betydning

Hamar har en sentral posisjon på flere områder, og må være bevisst på det ansvar dette medfører og hvilke muligheter dette gir.

Næringsmessig er Hamar i nasjonal og til dels internasjonal front når det gjelder

- Biotekmiljø, i første rekke representert ved Heidner-klyngen
- Virtual Reality- og spillmiljøet knyttet til Park
- Pengespill ved Norsk Tipping
- Vi har hovedkontoret for store nasjonale selskaper
- Vi er vertskommune for en rekke statlige virksomheter
- Vi er regionhovedstad for nye Innlandet fylke
- Vi har store idrettsarrangement med mye både nasjonal og internasjonal oppmerksomhet.

Hamar må forbedre sitt profileringsarbeid både nasjonalt og internasjonalt, og jobbe systematisk med dette. I dette arbeidet bør det samarbeides tett både med nabokommuner, Innlandet og Oslo-regionen.

Dette vil vi gjøre:

«Byen har blitt noe helt annet. Jeg har vært en del på Hamar inn og ut på korte møter gjennom tiden, men nå framstår det som

en mye mer levende by.» Slik oppsummerer Erna Solberg sitt inntrykk av utviklingen i Hamar, og slik opplever de fleste den, enten de er innbyggere eller besøkende.

Hamar har blitt en mye mer attraktiv by både for folk og næringsliv, og byen er en motor for utviklingen både for regionen og Innlandet.

By og bygdelista har stått i spissen for denne utviklingen, for tiltak som Kulturhuset, Koigen, byfornyelse og turstier for å nevne noe. Å fortsette dette arbeidet er overordnet viktig. En attraktiv by og kommune gir flere innbyggere og dermed større skatteinntekter. Flere innbyggere betyr samtidig flere hender som kan jobbe i helse og omsorg eller i privat næringsliv.

Koble byen og Mjøsa

Hamar sin nyeste attraksjon, Mjøsfronten, skal utvikles videre til glede for innbyggere og tilreisende. Det har blitt en «wow-faktor» for Hamar, og vi vil at planene som er laget skal fullføres. Hamarsinger skal være stolte av hjemlassen sin!

Nå starter utbyggingen av Hamars nye bydel på jernbaneområdet og Espern, det største byutviklingsprosjektet i Innlandet noensinne. Dette er også en fortsettelse av arbeidet med å knytte byen til Mjøsa, slik vi også gjør med Mjøsfronten. Attraktive boligområder i hele kommunen kombinert med obbeltspor og firefelts E6 gir unike muligheter for Hamar. De skal BBL sørge for å utnytte!

Helse hele livet

Norge og Hamar står foran to store helseutfordringer: Økningen i antall eldreog utenforskap blant unge. Det er mange og ulike tiltak vi må møte dette med, men én ting er felles: Satsing på forebygging og folkehelse. Vi må sørge for at vi greier å ta vare på helsa vår så godt og så lenge som mulig. Slik kan folk greie seg lengre i egen bolig når de blir gamle, og slik kan unge gis bedre

forutsetninger for å takle et komplisert samfunn Vi kan ikke løse morgendagens utfordringer med gårsdagens løsninger, og derfor må vi se på hvordan vi organiserer helsetjenestene våre og finne nye samhandlingsløsninger. Rekruttering til stillinger innen helse er en hovedutfordring. Derfor må vi sørge for å beholde og utvikle de ansatte vi har ved å tilby gode og interessante arbeidsoppgaver . Økt samarbeid med frivilligheten er også viktig når det gjelder forebyggende arbeid. BBL ønsker å utrede helsehus i Hamar og står på 0+alternativet i sykehussaken. Det må være et sykehus der befolkningsveksten er størst for å sikre rekrutteringen.

Ung i Hamar

Hamar er av få kommuner i Innlandet som vil få flere ungdommer i framtiden, Dette er kanskje den viktigste framtidsressursen vi har. Hamar skal være en spennende, utviklende og inkluderende kommune å vokse opp i. Ungdom i Hamar har mange tilbud for organisert idrett, kultur og fritid, men det mangler tilbud for uorganisert aktivitet. Det er avgjørende at tilbudene lages slik ungdommen selv ønsker. BBL vil bidra til etableringen av “Hamar pluss” på Espern som vil være et unikt tilbud fro uorganisert aktivitet. BBL vil også arbeide for uformelle møteplasser og bruke skolebyggene våre mer aktivt på ettermiddag og kveldstid i hele kommunen. BBL vil jobbe sammen med næringslivet, ungdom og studenter for å styrke utelivstilbudet for 18 - 23 år i Hamar.

BBL er klare til å ta Hamar videre!